

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, marzec 2011

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/29/2011

**ZAUFANIE DO POLITYKÓW
W MARCU**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Największym zaufaniem Polaków niezmiennie cieszy się prezydent Bronisław Komorowski. W marcu¹ zaufanie do niego deklaruje 69% badanych, o 4 punkty procentowe więcej niż przed miesiącem. To najlepszy wynik Bronisława Komorowskiego od czasu kampanii wyborczej. Zwiększył się tym samym dystans dzielący Bronisława Komorowskiego od pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej. Podobnie jak w ubiegłym miesiącu drugie miejsce wśród polityków najczęściej obdarzanych zaufaniem zajmuje Grzegorz Napieralski. Obecnie jednak – inaczej niż w lutym – polityk SLD dzieli tytuł wicelidera rankingu z szefem MSZ Radosławem Sikorskim, który po okresie słabszych notowań odrobił straty. Obu tych polityków darzy zaufaniem po 53% ankietowanych. Trzecie miejsce, także *ex aequo*, zajmują w tym miesiącu premier Donald Tusk oraz polityk SLD Ryszard Kalisz. Ufa im po 49% badanych. Trochę mniej osób deklaruje zaufanie do szefa resortu gospodarki i lidera współrządzącego PSL Waldemara Pawłaka (44%). Zaufaniem nieco ponad dwóch piątych ankietowanych cieszą się Leszek Balcerowicz oraz minister zdrowia Ewa Kopacz (odpowiednio: 42% i 41%), a niespełna dwie piąte respondentów ufa – według własnych deklaracji – prezydenckiemu doradcy Tomaszowi Nałęczowi (39%), szefowi NBP Markowi Belce (38%) oraz marszałkowi Sejmu Grzegorzowi Schetyń (37%). Na kolejnych pozycjach marcowego rankingu zaufania lokują się: liderka PjN Joanna Kluzik-Rostkowska, szef MSWiA Jerzy Miller (po 34% deklaracji zaufania) oraz minister obrony Bogdan Klich i przewodniczący Rady Gospodarczej przy Radzie Ministrów Jan Krzysztof Bielecki (po 31%). Nieco rzadziej z zaufaniem badanych spotyka się prezes PiS Jarosław Kaczyński (28%). Co czwarty respondent ma zaufanie do marszałka Senatu Bogdana Borusewicza (25%), a nieco mniej osób ufa szefowi doradców premiera Michałowi Boniemu oraz przewodniczącemu klubu parlamentarnego PSL Stanisławowi Żelichowskiemu (po 23%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (250) przeprowadzono w dniach 3 – 9 marca 2011 roku na liczącej 950 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1. Stosunek do polityków w marcu 2011

	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	III '11	zmiana od II '11	III '11	zmiana od II '11		
	w procentach					
Bronisław Komorowski	69	4	14	-1	14	1
Grzegorz Napieralski	53	2	15	1	18	10
Radosław Sikorski	53	6	15	-1	17	12
Ryszard Kalisz	49	*	17	*	19	11
Donald Tusk	49	2	33	-1	16	1
Waldemar Pawlak	44	3	22	-3	26	5
Leszek Balcerowicz	42	1	24	0	24	6
Ewa Kopacz	41	1	30	2	14	12
Tomasz Nałęcz	39	5	10	-1	20	27
Marek Belka	38	-3	19	4	23	15
Grzegorz Schetyna	37	2	20	-1	21	17
Joanna Kluzik-Rostkowska	34	6	15	-2	19	27
Jerzy Miller	34	-3	18	0	24	19
Jan Krzysztof Bielecki	31	3	12	1	23	28
Bogdan Klich	31	2	20	-3	22	22
Jarosław Kaczyński	28	1	55	-1	14	0
Bogdan Borusewicz	25	0	10	0	23	37
Michał Boni	23	0	15	2	21	36
Stanisław Żelichowski	23	*	6	*	17	49
Jacek Rostowski	19	-1	16	1	18	42
Jolanta Fedak	18	3	14	2	16	48
Katarzyna Hall	16	*	14	*	16	49
Andrzej Seremet	14	0	4	-1	15	61
Mariusz Błaszczak	11	-1	19	0	16	51

* W lutym brak pomiaru

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	2009				2010												2011		
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
	w procentach																		
L. Balcerowicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	41	42
M. Belka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	51	48	45	46	-	-	-	39	41	38
J. K. Bielecki	-	-	-	27	-	-	-	34	31	-	29	-	-	-	-	-	30	28	31
M. Błaszczak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	9	8	10	12	11	12	11
M. Boni	17	15	16	19	20	19	19	20	24	24	22	22	26	22	22	21	22	23	23
B. Borusewicz	24	23	-	20	22	22	20	31	29	27	30	28	33	28	29	28	26	25	25
J. Fedak	-	-	9	-	10	11	-	10	-	-	-	13	14	-	-	15	17	15	18
K. Hall	21	16	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-	-	16
J. Kaczyński	25	24	23	28	28	27	29	42	45	47	48	44	34	34	27	30	31	27	28
R. Kalisz	-	-	37	-	-	-	-	-	-	-	-	45	47	47	49	-	-	-	49
B. Klich	26	23	-	21	-	23	-	-	30	30	26	29	32	28	30	30	32	29	31
J. Kluzik-Rostkowska	-	-	-	-	-	-	-	-	16	16	23	-	-	25	33	36	33	28	34
B. Komorowski	49	49	48	44	45	54	57	65	70	65	66	63	66	62	66	67	65	65	69
E. Kopacz	29	26	28	26	29	32	30	36	47	48	45	42	45	46	48	43	39	40	41
J. Miller	-	-	17	-	-	-	-	-	-	37	30	35	33	28	28	29	27	37	34
T. Nałęcz	-	-	-	-	24	-	-	31	-	-	-	-	-	-	36	37	32	34	39
G. Napieralski	18	19	19	18	19	17	18	25	36	50	62	58	58	52	55	51	50	51	53
W. Pawlak	39	44	44	41	42	45	39	45	47	47	42	44	45	42	44	44	43	41	44
J. Rostowski	15	17	12	16	18	19	18	21	21	21	22	18	21	16	18	20	20	20	19
G. Schetyna	25	21	19	18	20	20	21	29	28	30	33	34	37	34	33	33	33	35	37
A. Seremet	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	12	-	-	-	-	-	14	14
R. Sikorski	56	54	53	52	52	59	52	54	53	54	54	52	57	53	52	53	51	47	53
D. Tusk	55	55	49	48	49	54	53	57	60	61	58	54	58	55	56	54	52	47	49
S. Żelichowski	-	-	-	14	-	-	-	17	-	-	-	-	-	16	18	22	17	-	23

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	2009				2010												2011		
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
	w procentach																		
L. Balcerowicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	24	24
M. Belka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	12	14	12	-	-	-	12	15	19
J. K. Bielecki	-	-	-	10	-	-	-	6	10	-	10	-	-	-	-	-	8	11	12
M. Błaszczak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	10	12	15	18	14	19	19
M. Boni	11	10	11	11	11	14	10	8	10	9	9	12	11	10	10	11	10	13	15
B. Borusewicz	11	9	-	10	11	10	8	5	7	9	8	9	9	9	7	8	8	10	10
J. Fedak	-	-	10	-	12	13	-	5	-	-	-	9	9	-	-	9	14	12	14
K. Hall	19	17	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	14
J. Kaczyński	55	56	54	52	51	51	51	28	34	34	34	40	47	47	57	53	51	56	55
R. Kalisz	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	18	17	20	16	-	-	-	17
B. Klich	13	13	-	13	-	12	-	-	13	13	13	16	14	15	14	16	13	23	20
J. Kluzik-Rostkowska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	9	12	14	17	15
B. Komorowski	12	11	12	14	14	12	12	9	13	18	17	21	13	16	14	13	14	15	14
E. Kopacz	27	28	33	34	38	32	33	28	22	19	25	26	21	22	22	25	27	28	30
J. Miller	-	-	17	-	-	-	-	-	-	15	15	17	15	18	15	17	17	18	18
T. Nałęcz	-	-	-	-	11	-	-	5	-	-	-	-	-	-	8	9	9	11	10
G. Napieralski	18	19	19	17	18	19	20	12	13	12	8	11	10	13	12	12	14	14	15
W. Pawlak	27	23	21	24	23	22	25	16	23	22	25	23	22	25	22	20	21	25	22
J. Rostowski	13	10	12	11	11	11	8	5	7	8	6	11	7	12	11	12	14	15	16
G. Schetyna	15	21	25	27	24	31	25	18	18	19	20	21	18	20	18	21	19	21	20
A. Seremet	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	5	4
R. Sikorski	11	11	11	10	13	11	18	14	16	12	12	16	12	14	14	13	13	16	15
D. Tusk	28	25	30	33	33	29	29	22	24	24	26	30	27	28	27	26	30	34	33
S. Żelichowski	-	-	-	6	-	-	-	2	-	-	-	-	-	5	3	4	5	-	6

Zaufaniem niespełna jednej piątej ankietowanych cieszą się minister finansów Jacek Rostowski (19%) oraz minister pracy i polityki społecznej Jolanta Fedak (18%). Co szósty badany (16%) ma zaufanie do minister edukacji Katarzyny Hall, której nazwisko po kilku-miesięcznej przerwie ponownie uwzględniliśmy w marcowym sondażu. Na zbliżonym poziomie kształtuje się zaufanie do wciąż słabo identyfikowanego przez ankietowanych prokuratora generalnego Andrzeja Seremeta (14%). Spośród polityków uwzględnionych w badaniu relatywnie najrzadziej z zaufaniem respondentów spotyka się wyraźnie krytycznie odbierany szef klubu parlamentarnego PiS Mariusz Błaszczak (11% deklaracji zaufania).

Tak jak w ostatnich miesiącach największą nieufność ankietowanych budzi prezes PiS Jarosław Kaczyński, któremu nie ufa ponad połowa badanych (55%). Pod względem liczby negatywnych wskazań lider PiS zdecydowanie dystansuje wszystkich pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej. Drugie miejsce w tym negatywnym rankingu, jednak z nieporównanie lepszym wynikiem, zajmuje premier Donald Tusk. Nie ufa mu co trzeci ankietowany (33%). Częściej niż przeciętnie z brakiem zaufania ze strony badanych spotyka się również minister zdrowia Ewa Kopacz (30%). Pozostali politycy zbierają jeszcze mniej negatywnych ocen. Nieufność w stosunku do Leszka Balcerowicza wyraża co czwarty respondent (24%). Nieznacznie mniej osób nie ma zaufania do wicepremiera Waldemara Pawlaka (22%), marszałka Sejmu Grzegorza Schetyny oraz szefa MON Bogdana Klicha (po 20% wskazań).

Marzec nie przyniósł dużych zmian w społecznych ocenach polityków. Inaczej jednak niż w ubiegłych miesiącach, obecnie częściej obserwujemy poprawę niż pogorszenie się notowań głównych przedstawicieli sceny politycznej. Korzystne zmiany w ocenach, które rejestrujemy w tym miesiącu, w znacznej mierze jednak mają charakter korekty poprzednich niekorzystnych notowań.

Po dwóch miesiącach utrzymywania się słabej tendencji spadkowej, w marcu poprawiły się oceny szefowej PJN Joanny Kluzik-Rostkowskiej. Obecnie darzy ją zaufaniem o 6 punktów procentowych więcej ankietowanych niż w lutym. Straty z ubiegłego miesiąca odrobił także zaliczający się do najbardziej znanych i najlepiej ocenianych przedstawicieli rządu minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski (wzrost zaufania o 6 punktów). Wyraźnie lepsze od lutowych są ponadto oceny doradcy Prezydenta RP Tomasza Nałęcz (5-punktowy wzrost zaufania). W opinii badanych zyskał również prezydent Bronisław Komorowski (wzrost zaufania o 4 punkty), którego obecny wynik – jak wspomnieliśmy – należy do najlepszych z dotychczas rejestrowanych. Minimalnie lepsze notowania (70%

deklaracji zaufania) prezydent miał jedynie w maju 2010 roku, kiedy jako marszałek Sejmu pełnił obowiązki głowy państwa i jednocześnie był kandydatem PO w zbliżających się wyborach prezydenckich.

W przypadku pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej zmiany *in plus* są niewielkie. Nieco poprawiły się oceny wicepremiera Waldemara Pawlaka – zaufanie do niego wzrosło o 3 punkty procentowe i w takim samym stopniu zmalała liczba badanych, którzy mu nie ufają. Ponadto nieco osłabł – bardzo nasilony w ubiegłym miesiącu – krytycyzm wobec szefa MON. Wprawdzie nie przybyło badanych darzących Bogdana Klicha zaufaniem (2-punktowy wzrost mieści się w granicach błędu pomiaru), jednak nieco mniej osób niż w lutym deklaruje w stosunku do niego nieufność (spadek o 3 punkty procentowe).

Jedynymi politykami, którzy w ostatnich tygodniach dzielących kolejne badania stracili w opinii ankietowanych, są prezes NBP Marek Belka oraz szef MSWiA Jerzy Miller. Zmiany w notowaniach tych polityków są jednak niewielkie. W porównaniu z lutym zaufanie do Marka Belki nieco zmalało (o 3 punkty), jednocześnie trochę więcej osób niż przed miesiącem (wzrost o 4 punkty procentowe) mu nie ufa. Całkiem już nieduże pogorszenie się ocen Jerzego Millera wyraża się natomiast jedynie w 3-punktowym spadku odsetka deklaracji zaufania.

Notowania pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej nie zmieniły się znacząco od poprzedniego pomiaru. Dotyczy to także polityków, których wizerunek badaliśmy po kilkumiesięcznej przerwie – Ryszarda Kalisza (w listopadzie ubiegłego roku jego oceny były równie dobre jak obecnie: 49% deklaracji zaufania i 16% deklaracji nieufności) oraz minister edukacji Katarzyny Hall (uzyskującej w listopadzie 2010 oceny niemal identyczne z aktualnymi: 17% deklaracji zaufania i 12% deklaracji nieufności). Lepsze od styczniowych, ale niemal takie same jak w grudniu ubiegłego roku są natomiast notowania szefa klubu parlamentarnego PSL Stanisława Żelichowskiego, który po miesięcznej przerwie ponownie znalazł się na naszej liście polityków.

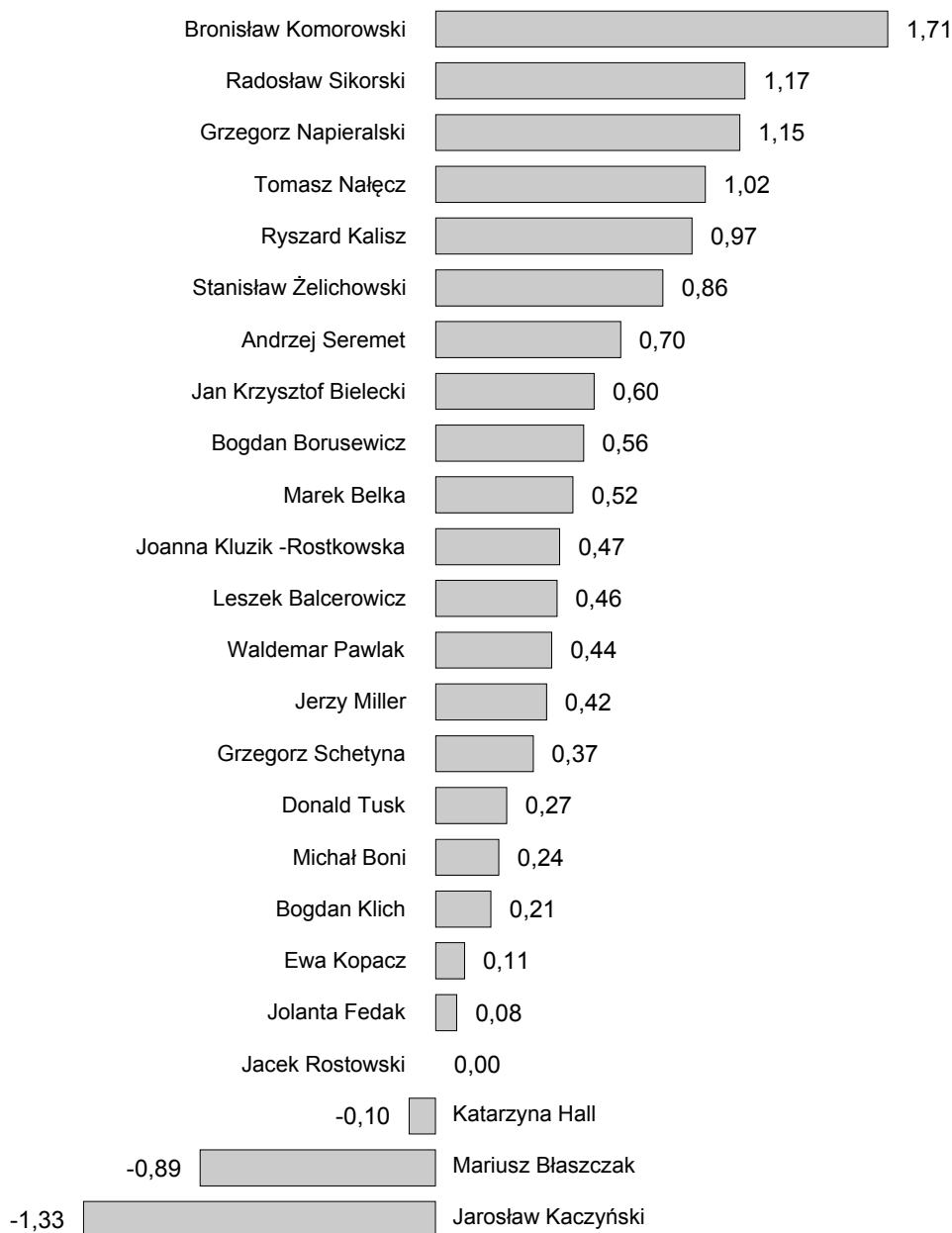
ŚREDNIE OCEN

W naszych sondażach badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane

informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Przedstawiane były łączne odsetki respondentów wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5) do poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznaności. Prezentowane dane odnosiły się do ogółu ankietowanych. Natomiast średnia ocen, obliczana z pominięciem respondentów nieznanymi poszczególnymi politykami, jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę i kierunek nastawień do nich tylko wśród osób, które ich rozpoznają.

Wartość średniej ocen także potwierdza, że najlepiej odbieranym politykiem niezmiennie pozostaje prezydent Bronisław Komorowski (1,71). Odsetek badanych mających do niego zaufanie jest prawie pięciokrotnie większy niż odsetek tych, którzy deklarują nieufność do głowy państwa. Drugie miejsce wśród najbardziej pozytywnie ocenianych przedstawicieli sceny politycznej zajmuje Radosław Sikorski (1,17), który w tym miesiącu minimalnie wyprzedza mającego taki sam odsetek deklaracji zaufania lidera SLD Grzegorza Napieralskiego (1,15). Do grona bardzo dobrze obieranych polityków, w ocenach których zaufanie zdecydowanie przeważa nad nieufnością, zaliczają się także Tomasz Nałęcz (1,02) i Ryszard Kalisz (0,97). Zdecydowanie pozytywnie wypada również bilans ocen mniej znanych badanych Stanisława Żelichowskiego (0,86) oraz Andrzeja Seremeta (0,70). W mniejszym stopniu pozytywne noty przeważają w ocenach Jana Krzysztofa Bieleckiego, Bogdana Borusewicza, Marka Belki (średnie w granicach 0,60 – 0,52). Dodatnią średnią ocen, świadczącą o sporej przewadze pozytywnych nastawień, mają jeszcze: Joanna Kluzik-Rostkowska, Leszek Balcerowicz, Waldemar Pawlak, Jerzy Miller, a także marszałek Sejmu Grzegorz Schetyna (średnie w granicach 0,47 – 0,37). Raczej pozytywnie, niemniej jednak wyraźnie już kontrowersyjnie odbierani są premier Donald Tusk (0,27), szef doradców premiera Michał Boni (0,24) oraz minister obrony Bogdan Klich (0,21). Jeszcze niższą średnią, bliską wartości „0”, która oznacza całkowite równoważenie się pozytywnych i negatywnych ocen, mają: minister zdrowia Ewa Kopacz, szefowa resortu pracy i polityki społecznej Jolanta Fedak, minister finansów Jacek Rostowski oraz – relatywnie najslabiej oceniana spośród uwzględnionych w badaniu przedstawicieli urzędującego gabinetu – minister edukacji Katarzyna Hall (średnie ocen od +0,11 do -0,10).

RYS. 1. ŚREDNIE OCEN POLITYKÓW W MARCU 2011

Najniższą średnią ocen tradycyjnie już uzyskał prezes PiS Jarosław Kaczyński (-1,33), w notowaniach którego nieufność prawie dwukrotnie przeważa nad zaufaniem. Bardzo krytycznie, o czym świadczy wartość średniej, postrzegany jest również szef klubu parlamentarnego tej partii Mariusz Błaszczak (średnia ocen -0,89).

Tabela 4. Zmiany średniej ocen

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	II 2011	III 2011	Różnica
Bogdan Klich	-0,06	0,21	0,27 *
Radosław Sikorski	0,91	1,17	0,26 *
Joanna Kluzik-Rostkowska	0,22	0,47	0,25 *
Tomasz Nałęcz	0,79	1,02	0,23
Waldemar Pawlak	0,27	0,44	0,17
Bronisław Komorowski	1,56	1,71	0,15
Jolanta Fedak	-0,04	0,08	0,12
Jan Krzysztof Bielecki	0,49	0,60	0,11
Andrzej Seremet	0,59	0,70	0,11
Jarosław Kaczyński	-1,43	-1,33	0,1
Grzegorz Schetyna	0,30	0,37	0,07
Leszek Balcerowicz	0,40	0,46	0,06
Grzegorz Napieralski	1,10	1,15	0,05
Jacek Rostowski	-0,05	0,00	0,05
Donald Tusk	0,25	0,27	0,02
Michał Boni	0,23	0,24	0,01
Mariusz Błaszczak	-0,87	-0,89	-0,02
Bogdan Borusewicz	0,60	0,56	-0,04
Ewa Kopacz	0,15	0,11	-0,04
Jerzy Miller	0,46	0,42	-0,04
Marek Belka	0,70	0,52	-0,18

*Różnice średnich ocen istotne statystycznie na poziomie 0,05

Marzec przyniósł głównie poprawę ubiegłomiesięcznych notowań polityków. Żaden z przedstawicieli sceny politycznej nie stracił znacząco w opinii badanych, ale pozytywne zmiany w ocenach, jak pokazują różnice średnich, miały na ogół bardzo słabe natężenie. O zauważalnej poprawie ocen możemy mówić jedynie w przypadku Bogdana Klicha (wzrost średniej o 0,27 punktu), Radosława Sikorskiego (+ 0,26) oraz Joanny Kluzik-Rostkowskiej (+0,25). Zmiany w notowaniach pozostałych polityków nie zaważyły w istotnym statystycznie stopniu na ich dotychczasowym bilansie ocen.

Największym społecznym zaufaniem obdarzony jest prezydent Bronisław Komorowski, który pod tym względem wyraźnie wyprzedza pozostałych konkurentów.

Na kolejnych miejscach rankingu zaufania znajdują się – z takimi samymi wynikami – dwie pary kolejnych polityków. Ponad połowa ankietowanych ma zaufanie do lidera SLD Grzegorza Napieralskiego oraz szefa MSZ Radosława Sikorskiego. Niespełna połowa badanych deklaruje zaufanie do premiera Donalda Tuska oraz polityka SLD Ryszarda Kalisza. Na kolejnych pozycjach marcowego rankingu zaufania znaleźli się: Waldemar Pawlak, Leszek Balcerowicz, Ewa Kopacz, Tomasz Nałęcz, Marek Belka oraz Grzegorz Schetyna.

Największą nieufność ankietowanych budzi Jarosław Kaczyński. Pod względem liczby negatywnych wskazań prezes PiS dystansuje wszystkich pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej. Polacy stosunkowo często nie ufają również premierowi Donaldowi Tuskowi, a także Ewie Kopacz, Leszkowi Balcerowiczowi, Waldemarowi Pawlakowi, Grzegorzowi Schetynie oraz Bogdanowi Klichowi.

Marzec nie przyniósł dużych zmian w społecznych ocenach polityków, choć – ogólnie rzecz biorąc – ich notowania raczej się poprawiły. W relatywnie największym stopniu polepszyły się oceny Joanny Kluzik-Rostkowskiej, Radosława Sikorskiego, Tomasza Nałęcza oraz prezydenta Bronisława Komorowskiego. Jedynymi politykami, którzy w ciągu ostatniego miesiąca nieco stracili w opinii ankietowanych, są prezes NBP Marek Belka oraz szef MSWiA Jerzy Miller. Z dłuższej perspektywy obserwujemy także niewielki spadek notowań premiera i utrzymującą się od stycznia nieco większą liczbę jego przeciwników. Koresponduje to z obserwowaną od początku tego roku tendencją do pogarszania się notowań rządu.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA